



СТАРТАП ЛАБ ПОДРУЧНЕ ПРИВРЕДНЕ КОМОРЕ БАЊА ЛУКА КОНЦЕПТНИ ДОКУМЕНТ *OPEN LAB-A*

јули 2026. године

Contents

1. Сврха документа	3
2. Концепт Стартап лаб-а	3
3. Очекивани резултати	3
Запошљавање и оснаживање младих	3
Успостављање нових компанија	4
Повезивање талената са привредом	4
Рјешавање конкретних индустријских изазова	4
Социјална инклузија и кохезија	4
Сарадња умјесто конкуренције са постојећим актерима	4
Избјегавање креирања „празнина“ у граду	4
4. Управљање	4
5. Стратегија развоја екосистема	5
6. Простор и вриједност коришћења	5
7. Производи и услуге	6
Startup Challenge (Програм подршке развоју идеја у домену биоекономије)	6
Менторске услуге за тимове и појединце	6
Coworking простор	7
Организација хакатона, стартап програма и open innovation догађаја	7
Организација едукативних радионица за стартапе	7
Услуге podcast студија	7
8. Модел одрживости	7
9. Партнерска мрежа	7
Мрежа партнера у локалном екосистему	8
Мрежа Open Lab-ова кроз Sole MED пројекат (транснационална мрежа)	8

1. Сврха документа

Овај документ служи као свеобухватни стратешки оквир за успостављање, развој и дугорочно функционисање **Стартап лаба** у оквиру Подручне привредне коморе регије Бања Лука. Документ дефинише визију, очекиване социо-економске резултате, управљачку структуру, просторне и техничке капацитете, портфолио услуга, модел финансијске одрживости и интеграцију у локалну и међународну партнерску мрежу ове нове услуге Подручне коморе.

Као дио ширег оквира пројекта **Sole MED** (финансираног кроз *Interreg Euro-MED* програм) и ослањајући се на искуства успјешних европских пракси (попут Емилија Ромања регионалног модела), овај документ поставља темеље за развој предузетништва младих, иновација и одрживе биоекономије у региону Бање Луке и Републике Српске.

2. Концепт Стартап лаб-а

Open Lab „Стартап лаб ППК БЛ“ није класични инкубатор нити статична канцеларија, већ динамичан простор који покреће трансформацију локалне заједнице кроз принципе отворености, партиципације и предузетничке агилности.

Кључне димензије концепта:

- **Иновације одоздо према горе**

За разлику од традиционалних *top-down* модела економског развоја, Стартап лаб се ослања на креативност младих талената, истраживача и предузетника. Лабораторија препознаје и рјешава стварне изазове са којима се суочавају привреда и друштво кроз партиципативни дизајн и отворене иновације (*open innovation*).

- **Концепт „Паметне заједнице“**

Стартап лаб имплементира филозофију *Smart Community*, користећи технологију, дигиталне алате и колаборативне методологије за рјешавање комплексних изазова у областима биоекономије.

- **Хибридни екосистем**

Стартап лаб спаја неспојиво – традиционално занатство и најмодерније дигиталне технологије, академску теорију и практичан бизнис, искусне привреднике и младе иноваторе. Простор функционише као тачка укрштања гдје се сусрећу стартапи, мала и средња предузећа, студенти, дизајнери, истраживачи...

- **Фокус на таленте прије вјештина**

Водећи се тезом да су креативност, мотивација и страст покретачи промјена, лабораторија ставља нагласак на препознавање талената, пружајући им менторство, инфраструктуру и подршку да своје идеје претворе у одрживе пословне подухвате.

3. Очекивани резултати

Стартап лаб би у будућем периоду требало да допринесе остваривању следећих резултата:

Запошљавање и оснаживање младих

Креирање конкретних прилика за самозапошљавање и запошљавање младих стручњака, флексибилне моделе рада, те увођење модерних предузетничких вјештина у складу са потребама савременог тржишта рада.

Успостављање нових компанија

Генерисање и убрзани развој нових иновативних предузећа у сектору биоекономије кроз примјену специјализованих програма попут *Startup Challenge*.

Повезивање талената са привредом

Успостављање чврстог и трајног моста између реалног сектора (компанија чланица Привредне коморе) и иновативних пројеката које развијају млади таленти. Учешће привредника помаже у задржавању талената у регији и директном трансферу знања.

Рјешавање конкретних индустријских изазова

Креирање платформе на којој предузећа могу објављивати своје технолошке и пословне изазове, а мултидисциплинарни тимови и стартапи развијати примијењена рјешења.

Социјална инклузија и кохезија

Стварање отвореног и приступачног простора који елиминише баријере и омогућава равноправно учешће различитих друштвених група у иновационим процесима.

У свом раду, Стартап лаб ће водити рачуна о сљедећим кључним принципима:

Сарадња умјесто конкуренције са постојећим актерима

Стартап лаб се позиционира као надоградња и катализатор постојећег иновационог екосистема у Бањој Луци. Пажљиво се координише са универзитетима, технолошким парковима и другим инкубаторима како би се избјегла било каква перцепција конкуренције.

Избјегавање креирања „празнина“ у граду

Укључивање постојећих актера у управљачку структуру и мрежу партнера осигурава да се ресурси интегришу, а не само премјештају из једне тачке у другу, чиме се елиминише ризик од стварања вакуума у градској понуди.

4. Управљање

- **Носилац управљања**

Подручна привредна комора регије Бања Лука преузима централну улогу у управљању, доносећи стратешки легитимитет, директну везу са преко хиљаду привредних субјеката, те административну и логистичку стабилност.

- **Оперативна аутономија и предузетнички приступ**

Стручна служба Коморе посједује оперативну флексибилност у доношењу одлука, управљању програмима и развоју комерцијалних услуга, балансирајући јавну мисију подршке привреди и финансијску самоодрживост.

- **Партиципативно управљање**

Укључивање представника академске заједнице, успјешних предузетника, локалне управе и цивилног сектора у савјетодавно тијело Lab-а ради осигурања усклађености са стварним потребама тржишта.

- **Транспарентност и праћење метрика**

Успостављање јасних показатеља успјешности (број обучених тимова, број основаних стартапа, уговори са привредом, задовољство корисника) и редовно извјештавање регионалним и међународним партнерима.

5. Стратегија развоја екосистема

Стартап лаб функционише као један од учесника стартап екосистема, међусобно зависних организација и институција. Стратегија екосистема идентификује кључне учеснике и предвиђа различит приступ ангажовању за сваког од њих:

- **Локална и регионална предузећа**

Од микро-предузећа и занатлија до већих индустријских фирми, предузећа учествују и као клијенти, корисници услуга и као извори знања и менторства.

- **Образовне и истраживачке институције**

Универзитет, стручне школе и истраживачки центри обезбјеђују ресурсе, знање, спроводе примијењена истраживања и обучавају квалификоване стручњаке.

- **Јавна управа**

Општинска и ентитетска владина тијела обезбјеђују усклађеност политика, финансијску подршку и повезаност са јавним програмима и услугама.

- **Специјализоване организације**

Секторска удружења, технолошки паркови и друге организације за подршку, као и међународне организације, играју активну улогу у развоју екосистема и обезбјеђују специјализовану експертизу и контакте.

Стратегија екосистема није генеричка. Умјесто тога, сваки hub развија прилагођени приступ који одражава специфичну композицију учесника екосистема на својој територији и идентификује најпродуктивније улоге које различите организације могу играти.

6. Простор и вриједност коришћења

- **Инфраструктура**

Модерно уређен простор површине **100 квадратних метара** унутар објекта Подручне привредне коморе регије Бања Лука, дизајниран по принципу максималне флексибилности и модуларности.

- **Просторна сегментација:**

- *Co-working Space*: Отворени модули опремљени брзим интернетом и намјештајем, намијењени тимском раду, менторским сесијама и изради пројеката.
- *Networking Zone*: Зона за презентације, умрежавање, демонстрацију прототипова и дружење, опремљена екранима и презентационом опремом.
- *Podcast Studio*: Специјализовани, звучно изоловани и технички опремљени студио за снимање подкаста, видео материјала, промоцију предузетничких прича, едукативних садржаја и комуникацију са јавношћу.

- **Принцип транспарентности**

Коришћење стаклених преграда и визуелне отворености простора како би рад унутар Стартап лаб-а био видљив посјетиоцима и члановима Коморе, чиме се привлачи интересовање и нормализује култура иновација у пословном окружењу.

7. Производи и услуге

Стартап лаб Подручне привредне коморе регије Бања Лука пружа портфолио од шест кључних услуга креираних да подрже развој предузетништва и иновација у сектору биоекономије и шире привредног екосистема:

Startup Challenge (Програм подршке развоју идеја у домену биоекономије)

Овај програм је стратешки дизајниран као полазна тачка за тимове и појединце који покрећу трансформативне иновације кроз ланац вриједности пољопривредно-прехранбеног сектора и шире биоекономије. Усклађивањем предузетничког талента са критичним индустријским проблемима, програм оснажује иноваторе да изазове претворе у одрживе, скалабилне комерцијалне прилике.

Због специфичних ограничења стартап екосистема у Босни и Херцеговини (рану фазу развоја и мањи број постојећих стартапа у циљаним секторима), пасивни инкубациони модели овдје не дају оптималне резултате. Због тога се примјењује проактиван модел заснован на потражњи:

1. **Дефинисање изазова (Фармери и корпоративни клијенти):** Валидација тржишта од првог дана кроз рјешавање стварних болних тачака индустрије, што елиминише највећи разлог пропасти стартапа (градњу нечега што нико не жели) и гради повјерење између традиционалног сектора и технолошке заједнице.
2. **Идеацијски камп (*Ideation Bootcamp*):** Смањење баријера за улазак и фокус на стварање талената (студенти, истраживачи, иноватори) уз брзу израду прототипа и претварање апстрактних идеја у одрживе концепте.
3. **Двомјесечни стартап програм (Фаза валидације):** Програм у трајању од осам седмица је фокусиран на валидацију идеја на тржишту, израду пословног модела, и процес истраживања купаца. Поред наведених сегмената у наведеном периоду ће бити организоване радионице на тему брендирања, макретиња, финансија, правних аспеката, презентационих вјештина.
4. **Презентација инвеститорима и партнерима (*Demo Day*):** Програм завршава директним повезивањем стартапа са капиталом, првим клијентима и комерцијалним уговорима.

Програм се имплементира у **хибридном формату** – почетни камп (*Bootcamp*) и завршни догађај (*Demo Day*) одржавају се уживо (*onsite*), док се двомјесечни програм валидације одвија *online*.

Ангажују се три групе стручњака:

- *Тренери стартап програма:* Развој пословног модела, валидација идеја, откривање потреба купаца (*customer discovery*).
- *Тренери пословних вјештина:* Брендинг, маркетинг, продаја, правни аспекти, финансије и вјештине презентовања (*pitch*).
- *Доменски ментори:* Експерти из софтвера, хардвера, технологије, пољопривреде и сродних области, додијељени тимовима према специфичним потребама.

Менторске услуге за тимове и појединце

Пружање стручне и континуиране менторске подршке за појединце и тимове који развијају startup пројекте у сектору биоeкономије. Услуге обезбјеђују искусне особе ангазоване директно у оквиру Стартап лаб-а, као и мрежа ментора из ширег иновационог екосистема Коморе и њених партнера, покривајући техничке, пословне и регулаторне специфичности.

Coworking простор

Обезбјеђивање модерног, инспиративног и технички опремљеног coworking простора од 100 m² унутар Коморе. Простор је креиран да подстакне флексибилан рад, сарадњу, размјену идеја и свакодневну интеракцију између младих предузетника, freelancera, истраживача и представника привреде.

Организација хакатона, стартап програма и open innovation догађаја

Дизајнирање и имплементација догађаја отворених иновација (open innovation) као што су тематски хакатони, изазови иновација и такмичења, чији је примарни циљ ангажовање стартап и академске заједнице у рјешавању конкретних оперативних и технолошких проблема са којима се суочавају предузећа у регији.

Организација едукативних радионица за стартапе

Континуирана организација стручних радионица, семинара и masterclass програма прилагођених потребама стартапа у различитим фазама развоја, са акцентом на дигиталне алате, зелену транзицију, одрживе пословне праксе, привлачење инвестиција и управљање растом.

Услуге podcast студија

Коришћење специјализованог, звучно изолованог и технички опремљеног podcast студија унутар Стартап лаб-а за снимање аудио и видео садржаја, промоцију предузетничких прича, едукацију јавности, презентацију стартап рјешења и јачање видљивости активности лабораторије и њених партнера.

8. Модел одрживости

Финансијска стабилност Стартап лаб-а почива на одрживом, диверсификованом моделу прихода који комбинује институционалну подршку, комерцијалне активности и пројектно финансирање, чиме се елиминише зависност од јединственог извора средстава:

- **Буџет и ресурси Привредне коморе**

Почетни оперативни трошкови, просторни ресурси и административна инфраструктура као допринос Коморе.

- **Приходи од директних услуга**

Котизације за комерцијалне обуке, наплата консултантских услуга, менторства и изнајмљивања опреме и podcast студија.

- **Комерцијални најам и партнерства**

Закуп дијела простора или ресурса од стране привредних субјеката, спонзорства корпоративних партнера за специфичне изазове и акцелераторе.

- **Пројектно финансирање и грантови**

Редовно пријављивање на домаће (фондови Републике Српске и БиХ) и међународне фондове (EU програми, Interreg, билатерални пројекти).

9. Партнерска мрежа

Функционисање и успјех Стартап лаб-а у Бањој Луци заснива се на синергији двију кључних мрежа: локалне екосистемске мреже партнера и међународне мреже Open Lab-ова кроз Sole MED пројекат.

Мрежа партнера у локалном екосистему

Локална мрежа окупља кључне институције, организације, факултете, развојне агенције и компаније из региона које својим ресурсима, знањем и утицајем доприносе раду и развоју Стартап лаб-а.

Мрежа Open Lab-ова кроз Sole MED пројекат (транснационална мрежа)

Друга кључна окосница развоја Стартап лаб-а јесте учешће у транснационалној мрежи успостављеној кроз **Sole MED пројекат** (финансиран у оквиру *Interreg Euro-MED* програма).

Фокус ове мреже је на:

- **Међународном искуству и преносу знања**

Размјена провјерених пракси и методологија из напреднијих европских иновационих екосистема (попут регије Емилија Ромања у Италији, те партнера из Грчке, Шпаније, Бугарске и Кипра).

- **Програмској и финансијској одрживости**

Приступ заједничким прекограничним иницијативама, усклађивање са евромедитеранским стандардима подршке предузетништву у биоекономији и привлачење додатних европских фондова.

- **Мобилности и умрежавању талената**

Повезивање локалних стартапа и истраживача са регионалним и међународним тржиштима, инвеститорима и иновационим hub-овима.